

عنوان:
بررسی میزان استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی
(از دیدگاه کارشناسان و فارغ التحصیلان استان زنجان)

نویسندگان:

جعفر یعقوبی
عضو هیئت علمی ترویج و آموزش کشاورزی
دانشگاه زنجان
Jafar230@yahoo.com

فرشته قاسمی
دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی
دانشگاه تربیت مدرس
Fereshte_gh65@yahoo.com

آدرس: زنجان ، کیلومتر ۵ جاده تبریز، دانشگاه زنجان، ، گروه ترویج و آموزش کشاورزی
تلفن: ۰۲۴۱-۵۱۵۲۳۴۹ و فاکس ۰۲۴۱-۲۲۸۳۲۰۲

تهران: دانشگاه تربیت مدرس، تقاطع بلوار چمران و جلال ال احمد
محل سکونت در تهران: خیابان حجاب ، خیابان عبدالله زاده، کوچه زیبا، پلاک ۳۱ ، خوابگاه سما ۳
همراه: ۰۹۱۱۱۷۸۸۴۹۶

چکیده

در سالهای اخیر به دلیل افزایش تعداد دانشگاه ها و عرضه فراوان دانش آموختگان ، بخش دولتی برای استخدام این افراد با کمبود و محدودیتهایی روبرو شده است. بین دارندگان مدرک کارشناسی بیکار ، بالاترین درصد بیکاری برای دانش آموختگان کشاورزی برآورد شده است. امکان جذب در بخش های دولتی بسیار محدود شده و رفته رفته بر این محدودیت افزوده میشود. ولی درمقابل فرصتهای خوب و فزاینده ای در بخش خصوصی قابل جستجو می باشد. این مطالعه با هدف بررسی میزان استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی انجام گرفته است.

برای این منظور حدود ۵۰ پرسشنامه در نظر گرفته شد، و از آنجایی که جامعه این تحقیق کارشناسان جهاد کشاورزی استان زنجان و فارغ التحصیلان کشاورزی این استان بودند ۲۵ پرسشنامه در سطح کارشناسان و ۲۵ پرسشنامه در سطح فارغ التحصیلان پخش شده است. برای جمع آوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه دارای طیف لیکرت ، استفاده شد . داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان می دهد که از دیدگاه کارشناسان جهاد کشاورزی و فارغ التحصیلان کشاورزی استان زنجان بیشترین استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی در رشته گیاهپزشکی و در درجه دوم رشته علوم دامی است و کمترین رشته مربوط به رشته مرتع و آبخیزداری بوده است. در پایان نیز راهکارهایی برای بهبود استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: خصوصی سازی، ترویج کشاورزی، فارغ التحصیلان کشاورزی، بیکاری

۱- مقدمه:

افزایش بیش از حد دانشجویان کشاورزی بدون توجه به نیاز بازار باعث افزایش بیکاری این بخش شده است. بعضی از این افراد به ادارات مختلف دولتی مراجعه کرده و بعضی از آنها به بخش خصوصی برای ارائه خدمات اعلام آمادگی می کنند. روال گذشته نشان می دهد که درصد شایان توجهی از دانش آموختگان کشاورزی جذب ادارات دولتی شده اند. ولی در سالهای اخیر به دلیل افزایش تعداد دانشگاه ها و عرضه فراوان دانش آموختگان، بخش دولتی برای استخدام این افراد با کمبود و محدودیتهایی روبرو شده است. امکان جذب در بخش های دولتی بسیار محدود شده و رفته رفته بر این محدودیت افزوده میشود. در مقابل فرصتهای خوب و فزاینده ای در بخش خصوصی قابل جستجو می باشد به خصوص در بخش کشاورزی که با وجود برخورداری از توانمندیها و مزیت های فراوان، از بیکاری حجم بالای فارغ التحصیلان کشاورزی به رشته های مختلف رنج می برد (شکری، ۱۳۸۴). در ایران با نظری بر بررسی های اخیر مشخص می شود که با توجه به رقم پایین بخش خصوصی در جذب افراد، دانش آموختگان کشاورزی در پیدا کردن شغل در این بخش به موفقیت چندانی دست نیافته اند و یا علاقه ای به آن ندارند (زمانی، ۱۳۸۳). با توجه به عرضه بسیار زیاد دانش آموختگان کشاورزی و محدودیت استخدام دولتی، دانشجویان را باید برای خدمت در بخش های خصوصی و خوداشتغالی پرورش داد و آماده کرد (زمانی، ۱۳۸۰).

از موارد اهمیت این تحقیق می توان به موارد زیر اشاره کرد:

• کمک به برنامه ریزان آموزشی در اصلاح و تعیین محتوای درسی برای بخش کشاورزی بر اساس نیاز جامعه

• کمک به فارغ التحصیلان کشاورزی در کسب مهارتهای مورد نیاز برای جذب در بخش خصوصی و بازار کار
لذا این تحقیق از اینرو اهمیت پیدا می کند که یک پژوهش کاربردی بوده و اطلاعات حاصله ارائه با کیفیت تر خدمات را برای این طیف از افراد فراهم می سازد.

هدفهای پژوهش:

هدف اصلی تحقیق حاضر عبارت است از، بررسی دلایل عدم استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی.

و هدف های اختصاصی آن عبارتند از:

- ۱- بررسی مهارتهای مطلوب فارغ التحصیلان کشاورزی از دیدگاه بخش خصوصی
- ۲- میزان استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی
- ۳- بررسی دلایل عدم استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی
- ۴- تعیین راهکارهای افزایش مقبولیت فارغ التحصیلان کشاورزی در نظر بخش خصوصی

۲- مبانی نظری:

۲-۱- بررسی مهارتهای مطلوب فارغ التحصیلان کشاورزی از دیدگاه بخش خصوصی:

در تحقیقی که عربی و شاه ولی در سال ۱۳۸۰ انجام داده اند به مهارتها و شایستگی های زیر به ترتیب اولویت دست پیدا کرده اند: مهارت حل مسئله و تصمیم گیری، مهارتهای مدیریتی، کسب اخلاق عملی (اعتماد به نفس، وجدان کاری)، مهارت استفاده از منابع اطلاعاتی مهارت تفکر انتقادی.

در تحقیقی که در دانشگاه کانتربری انگلستان صورت گرفته هفت مورد از این شایستگیها را نام برده اند که شامل موارد زیر است.

(۱) انعطاف پذیری (۲) قابلیت های تعمیم یافته: بهره مندی از مهارت های پایه، آشنایی با اصول کلی یک رشته به مثابه پایه، (۳) خلاقیت (۴) درک علم اخلاق، برای برقراری ارتباطات انسانی و تعیین اولویت ها و خط مشی های نظام یافته برای پیشرفت های آتی، (۵) مهارت های ارتباطی قوی: خوب گوش دادن، خوب سخن گفتن، خوب نوشتن، وسعت نظر تجربه و دانش (۶) مهارت های بنیادین: آشنایی با الگوها و ساختارها، ماهیت و ملزومات الگوهای سیستمی و (۷) مهارت های تحکیم کننده: توانایی فراگیری در مواجهه با حوزه های جدید، ارتباط، خلاقیت، قاطعیت و توانایی رفع تردید (شارع پور ۱۳۸۰)

در سال ۱۹۹۱ کمیته مایر شایستگیها دانش آموختگان را در سه سطح طبقه بندی کرده است:

(۱) شایستگی هایی که فرد برای آن که فعالیت هایش را به صورت کارآمد و پربازده انجام دهد به آنها نیاز دارد، (۲) شایستگی هایی که برای انجام دادن فعالیت هایی که نیازمند انتخاب، به کارگیری و انسجام بخشیدن به عناصر هستند لازم اند و (۳) شایستگی هایی که برای ارزیابی، دوباره شکل دادن به فرآیندها، استفاده از اصول برای تعیین شیوه مناسب انجام دادن کار، و تنظیم معیاری برای قضاوت درباره کیفیت فرآیند لازم اند.

علاوه بر آن در سال ۱۹۹۲ در تحقیقی در استرالیا هفت شایستگی اساسی را به منزله ملزومات یک فارغ التحصیلان دانشگاه اعلام کرده اند که شامل:

(۱) جمع آوری، تحلیل و سازمان دهی اطلاعات (۲) مبادله اندیشه ها و اطلاعات

(۳) برنامه ریزی و سازمان دهی فعالیتها (۴) شرکت در کارگروهی با دیگران

(۵) استفاده از اندیشه ها و فنون ریاضی (۶) حل مساله

(۷) استفاده از تکنولوژی (شارع پور، ۱۳۸۰).

به منظور بررسی برنامه های آینده دانشجویان کشاورزی و کسب اطلاع از چگونگی مهیاسازی، برای قبول مسئولیت شغلی تحقیقی توسط غلامحسین زمانی و حسین آزادی در سال ۱۳۸۱ انجام شده است به شش مورد از لیاقت هایی که برای قبول مسئولیت توسط فارغ التحصیلان کشاورزی لازم دانسته اند ذکر کرده اند که این شش زمینه عبارتند از:

معلومات عمومی، دانش عمومی کشاورزی، دانش تخصصی رشته تحصیلی، مهارت های حرفه ای برای شغل مورد نظر، جنبه انسانی و معنوی، و روابط اجتماعی (زمانی، ۱۳۸۱).

۲-۲- میزان استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی

آمار رسمی کشور در سال ۱۳۸۰ نشان می دهد که ۳۸ درصد فارغ التحصیلان کشاورزی در خارج از بخش کشاورزی فعالیت می کنند. در جدول زیر پراکندگی دانش آموختگان را بر اساس رشته تحصیلی نشان می دهد. همچنانکه در جدول زیر مشاهده می شود، بیشترین درصد بیکاری در بین دانش آموختگان رشته زراعت است و رشته گیاهپزشکی در مرتبه دوم قرار دارد.

جدول ۲-۴- توزیع فراوانی و درصد دانش آموختگان بیکار بر اساس رشته تحصیلی آنها

رشته تحصیلی	فراوانی (نفر)	درصد
زراعت	۸۴	۴۲/۹

گیاهپزشکی	۲۵	۱۲/۸
باغبانی	۲۳	۱۱/۷
آبیاری	۱۲	۶/۱
آموزش و ترویج	۱۲	۶/۱
اقتصاد کشاورزی	۱۱	۵/۶
خاکشناسی	۱۱	۵/۶
علوم دامی	۱۱	۵/۶
ماشینهای کشاورزی	۷	۳/۶
جمع	۱۹۸	۱۰۰

براساس مطالعات خلیلی عراقی بخش خصوصی در سرمایه گذاری در قسمت ماشین الات حساس بوده و این حساسیت در واکنش شدید نسبت به وضعیت اعتباری دیده می شود که با فراهم کردن اعتبارات ارزان قیمت به سرمایه گذاری بخش خصوصی کمک کرده است.

منصور محمدی دینالی و محمد حسن فولادی بر اساس تحقیقی که در سال ۱۳۸۰ در دانشکده کشاورزی فجر در کرمان انجام داده اند در زمینه ترکیب شغلی دانش آموختگان به این نتیجه رسیده اند که بخش دولتی با ۸۴ درصد بخش غالب در جذب دانش آموختگان رشته های کشاورزی به شمار می آید. در حالی که بیش از ۸۰ درصد از فعالیتهای بخش کشاورزی خصوصی است. بخش خصوصی با ۱۲ درصد رتبه دوم را به خود اختصاص داده است. و در حدود ۴ درصد نیز دارای هر دو شغل خصوصی و دولتی اند

۲-۳ بررسی دلایل عدم استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی

موانع مختلفی پیش روی جذب مهارتها و تخصصها وجود دارد که مهمترین این عوامل که باعث کاهش اثربخشی مهارتها و تخصصها در فرایند توسعه می شود به قرار زیر است:

- عدم ورود به بازار کار اعم از دارندگان تحصیلات عالی غیرفعال و بیکاران
- مهاجرت مغزها
- عدم وجود تطابق بین شغل و تخصص ها و نبود انگیزه برای استفاده از تخصص ها
- عدم وجود تطابق بین شغل و تخصص و مهارتها

در زمینه اشتغال فارغ التحصیلان کشاورزی ، بخش دولتی با ۸۴ درصد بخش غالبی در جذب دانش آموختگان رشته های کشاورزی به شمار می آیند در حالی که بیش از ۸۰ درصد از فعالیتهای بخش کشاورزی ، خصوصی است. بخش خصوصی با ۱۲ درصد رتبه دوم را به خود اختصاص داده است. محمدی دینالی و فولادی طبق تحقیقی که در سال ۱۳۸۰ در مورد وضعیت اشتغال دانش آموختگان کشاورزی انجام داده اند علت اینکه دانش آموختگان در پیدا کردن شغل در بخش خصوصی به موفقیت چندانی دست نیافته اند ، به عوامل متعددی اشاره کرده اند که مهمترین آن پایین بودن کیفیت علمی دانش آموختگان دانشگاه هادر ایران است. به طوری که حتی گفته می شود کیفیت علمی دانش آموختگان دانشگاه های ایران از دیگر کشورهای

منطقه پایین تر است. وجود تعداد زیاد دانشجوی در هر کلاس، نامتناسب بودن هرم هیئت علمی دانشگاه ها، کمبود امکانات آموزشی، رقابتی شدن جذب دانشجوی بین دانشگاه های غیردولتی و دولتی و گسترش مراکز آموزش عالی در ایران بدون رعایت استانداردهای لازم، از عوامل کاهش کیفیت دانش آموختگان دانشگاه هاست (محمدی دینالی، ۱۳۸۰، ص ۳۲۷)

تغییرات اقتصادی در شرایط نوین به طرق مختلف بر ماهیت مهارتهای موردنیاز بازار کار تاثیر گذاشته است. بررسی ویژگی های اقتصادی در یک جامعه علمی و آگاهی یافتن از شرایط و نیازمندی شغلی آن به سیاست گذاران آموزش عالی کمک می کند که به رعایت تناسب برنامه های آموزشی دانشگاه ها با آن شرایط بیشتر توجه می کنند. در حال حاضر تغییرات سریعی در شرایط و ویژگی های شغلی مختلف ایجاد شده است. در مطالعه ای که در سال ۱۹۹۷ در انگلستان راجع به آینده آموزش عالی صورت گرفته است بیشتر به مسئله کمبود متخصص و منابع انسانی پرداخته شده است. خلاصه این مطالعه نشان می دهد که مدیران صنایع و مسئولان منابع انسانی پیوسته بیان می کنند که برای موفقیت در محیط کار افراد همواره باید دامنه ای از ویژگی های شخصی و عقلانی را در خود توسعه دهند که این ویژگی ها به طور سنتی در برنامه های تحصیلی و درسی موسسات آموزش عالی گنجانده نشده است (عزیزی، ۱۳۸۳).

از نظر کارفرمایان فارغ التحصیلان علاوه بر داشتن مهارتهای فنی، باید ویژگی های تعاملی مشترکی را از جمله مهارت های ارتباطی، کارگروهی و مهارتهای شخصی دارا باشند. این مهارتها برای برقراری ارتباط رسمی و غیررسمی با دامنه وسیعی از مردم در داخل و خارج سازمان و ایجاد و حفظ روابط، همگام با تغییر شرایط و انجام کار موثر و اثربخش در گروه ها را دارا باشند.

در مطالعه ای که توسط هاروی و گرین (۱۹۹۴) در مورد شکاف مهارتی بین کارفرمایان و فارغ التحصیلان دانشگاهی پرداخته اند دلایل زیر را به عنوان مهمترین دلایل ایجاد این شکاف ذکر کرده اند:

۱. غفلت کارفرمایان از نیاز به یادگیری مادام العمر و روزآمد کردن مهارتهای کارکنان خود؛
۲. نبود ارتباط بین آموزش عالی و کارفرمایان؛
۳. ترس از اینکه نزدیک تر شدن پیوند این دو نهاد استقلال علمی دانشگاهها را تهدید کند؛
۴. بی تفاوتی و عدم اصرار صاحبان صنایع در شناسایی آنچه آنها از نظام آموزش عالی می خواهند (عزیزی، ۱۳۸۳).

۲-۴- تعیین راهکارهای افزایش مقبولیت فارغ التحصیلان کشاورزی در نظر بخش خصوصی

مدیران و کارفرمایان بنگاه های اقتصادی به عنوان مشتریان فارغ التحصیلان باید تاثیرات مهمی بر زمینه و محتوای برنامه آموزشی و مهارتهای اشتغال آفرین داشته باشند. دیرینگ (۱۹۹۶) پیشنهاد کرده است که دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی باید در اندازه و ماهیت روابط موجود خود با کارفرمایان و سازمان های مربوط تجدید نظر کنند، به طوری که به بهبود این روابط و افزایش پاسخگویی موسسات آموزش عالی با نیاز های مراکز اقتصادی و صنعتی از نظر نیروی انسانی بینجامند. بدیهی است که نتیجه این اقدامات در نزدیک کردن رشته ها و دوره های دانشگاهی با فرصتهای اشتغال ایجاد می کند. بنابراین برای تحکیم این روابط پیشنهاد می شود که مسئولان آموزش عالی کشور علاوه بر اتخاذ یک دیدگاه فلسفی مناسب که ارتباط نظام آموزش عالی را با بازار کار و برنامه های توسعه اقتصادی را بیان می کند به اقدامات زیر بپردازند:

- ۱- دانشگاه ها ارتباط خود را با مدیران و کارفرمایان بنگاه های اقتصادی نزدیک تر سازند تا به آنها در شناسایی و انتخاب راهبردهای مناسب برای مقابله با کمبود مهارتها کمک کنند.
- ۲- دانشگاه ها به نهادی پاسخگو و مسئول تبدیل شوند که باید برای آموزش و تربیت نیروی انسانی در حوزه هایی که سطح بالاتری از کمبود مهارتها کمک کنند.
- ۳- دانشجویان را طوری تربیت کنند که برای شروع کار از آمادگی و مهارت لازم برخوردار باشند. این امر می توان با تاکید بر عناصر و مهارت های اساسی مورد نیاز بازار کار در برنامه های آموزشی دانشگاه ها تضمین کرد (عزیزی، ۱۳۸۳).

از نتایج انجام شده راجع به نیازها و خواسته های کارفرمایان و مدیران از کم و کیف نیروی انسانی مورد نیاز، بر می آید که در خصوص تربیت و آماده سازی نیروی انسانی مورد نیاز در بازار کار آینده، آموزش های آزاد و عمومی باید از اولویت بیشتری برخوردار گردند. در واقع برای ایجاد اتصال بین آنچه فارغ التحصیلان از دانشگاه یاد می گیرند و آنچه که کارفرمایان از آنان انتظار دارند، تاکید بر این آموزش ها یک ضرورت است. با توجه به ارزش و جایگاه ویژه بازار در آموزش و کسب مهارت، امروزه برای اجرای پروژه هایی به منظور همسویی آموزش و اشتغال سرمایه گذاری می شود، به طوری که یک رهیافت توسعه نیروی کار برای اشتغال باید: ۱- بر پایه آن دسته از قالبهای شغلی باشد که به آموزش حرفه ای و دانشگاهی یکپارچه و فرصتهایی به منظور آموزش مداوم تاکید دارند ۲- با نیازهای اقتصادی، دستمزد بالا و تقاضای گسترده بخشهای مختلف اشتغال ارتباط تنگاتنگ داشته باشد ۳- طیف گسترده ای از افراد شامل، اشخاص، شاغلان و غیره را شامل شود ۴- بر همکاری کارفرماها در تدوین پروژه ها توجه و تاکید کند. با توجه به تحقیق میرکمالی (۱۳۷۲)، توانمندی شغلی با عواملی مانند تناسب شغل با رشته، درک عمومی از حرفه، میزان مهارت های عملی، میزان دانش و آگاهی، تجربه قبلی، تجربه کاری، احساس رضایت از شغل و میزان دستیابی به اهداف شغلی سنجیده می شود. به منظور دستیابی به موفقیت شغلی در تغییرات مداوم بازار کار، براون (۱۹۹۹) راهبردهایی چون آموزش مداوم، آموزش ضمن خدمت، توجه به حل مسئله، گسترش تعاملات بین فردی و توسعه مهارتهای تخصصی هر شغل را موثر می داند (محمدزاده نصرآبادی)

سایمون مشارکت کارفرمایان در توسعه برنامه ریزی آموزشهای فنی و حرفه ای را راه حل مناسبی برای ایجاد تناسب بین محتوای مهارت آموزی و مهارت های مورد نیاز بازار کار می داند. کاترین به نقش ویژگی های فردی دانش آموختگان از جمله سازگاری و انطباق با محیط کار در ایجاد اشتغال دانش آموختگان اشاره می کند. فائو (۱۹۹۷) در گزارش خود در خصوص برنامه های آموزش کشاورزی بر نکات زیر اشاره می کند:

تنظیم مهارت آموزی ها با نیازهای کارفرمایان و اشتغال

گذر از تامین نیازهای بخش عمومی به تامین نیازهای بخش خصوصی و خود اشتغالی (شریعت زاده) انجمن کتابخانه های تحقیقی و دانشکده ای، پنج استاندارد مناسب را برای آموزش آموزش عالی طرح نموده است این استانداردها پیوستی از استانداردهای سواد اطلاعاتی انجمن کتابداران آموزشگاهی امریکا می باشد. بنابراین شایستگیهای سواد اطلاعاتی در دوران تحصیل در نظر گرفته شده است.

۱) شایستگی این است که دانشجوی باسواد اطلاعاتی قادر است ذات و وسعت اطلاعات مورد نیاز را تامین نماید. اجرای شاخص ها تحت این استاندارد شامل توانایی تعریف و ثمره سخن گفتن درباره یک نیاز اطلاعاتی و تعیین یک تنوع از انواع و قالبهای منابع اطلاعاتی است.

۲) شایستگی توانایی دانشجو به منظور ارزیابی اطلاعات و منابع بصورت انتقادی و ثبت اطلاعات در سطح علمی اش می باشد.

۳) شایستگی توانایی دانشجو در دسترسی به اطلاعات موثر و مورد نیاز و کارآمد می باشد که شامل انتخاب روشهای مناسب تحقیق یا سیستم های بازیابی و ساختار خط مشی های جستجوی مناسب، بازیابی، استخراج، ثبت و مدیریت اطلاعات می باشد.

۴) شایستگی توانایی دانشجو برای استفاده از اطلاعات موثر در انجام یک هدف خاص می باشد. این جریان شامل کاربرد جدید اطلاعات قبلی برای طرح و ایجاد یک تولید یا انجام و ارتباطات موثر آن تولید یا انجام آن برای دیگران می باشد (عزیزی، ۱۳۸۶).

زارفشانی و پزشکی (۱۳۸۵) انجام مطالعات پیگیری را فرصتی برای برنامه ریزان آموزشی بیان می کنند تا ضمن تجدیدنظر در محتوای برنامه درسی برای تطبیق آن ها با مهارتهای مورد نیاز بازار کار تلاش کنند. در واقع بدون مطالعات پیگیری، نیازهای مهارتی کارفرمایان شناسایی نخواهد شد و یک شکاف مهارتی بین نیازهای کارفرمایان و مهارتهای دانش آموختگان به وجود خواهد آمد.

بخش توصیفی تجزیه و تحلیل داده ها

ویژگیهای فردی

سن:

میانگینی سنی پاسخگویان ۳۲،۲۳ سال با انحراف معیار ۸،۶ سال بود. جوان ترین پاسخگو ۲۳ سال و مسن ترین آنها ۵۲ سال داشتند. توزیع سنی پاسخگویان در جدول ۴-۱ آمده است. همانطور که در جدول مشاهده می شود اغلب پاسخگویان زیر ۴۰ سال سن دارند و جوان می باشند.

توزیع سنی پاسخگویان

گروه سنی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
۲۳-۳۰	۵۳،۳	۵۳،۳
۳۱-۴۰	۲۳،۲	۷۶،۷
بالا تر از ۴۰	۲۳،۲	۱۰۰
جمع	۱۰۰	

جنس:

نتایج تحلیل داده ها نشان داد که ۸۰ درصد پاسخگویان مرد هستند و تنها ۲۰ درصد زن می باشند. جامعه آماری

جامعه آماری	درصد فراوانی	فراوانی تجمعی
-------------	--------------	---------------

کارشناسان جهاد

جمع

همانطور که در جدول ۴-۲ مشاهده می شود اغلب پاسخگویان کارشناسان جهاد می باشند. رشته تحصیلی:

درصد تجمعی	درصد فراوانی	رشته تحصیلی
		باغبانی
		زراعت
		ترویج کشاورزی
		گیاهپزشکی
		غیر کشاورزی
		اصلاح نباتات
		علوم دامی
		بیماری شناسی
		پرورش طیور
		صنایع غذایی
		جمع

نتایج تحقیق داده هادر جدول ۴-۳ نشان می دهد که از بین کارشناسان جهاد کشاورزی استان زنجان و فارغ التحصیلان کشاورزی در این استان بیشترین افراد مربوط به رشته های باغبانی و زراعت می باشند و کمترین آن مربوط به رشته های صنایع غذایی و بیماری شناسی می باشد. آیا آدرس ایمیل دارید؟

آیا آدرس ایمیل دارید؟	درصد فراوانی	فراوانی تجمعی
بلی		
خیر		
جمع		

با توجه به نتایج تحقیقات در جدول ۴-۴ بیشتر پاسخگویان دارای آدرس ایمیل بوده و جواب مثبت داده اند. زمینه شغلی

زمینه شغلی	درصد فراوانی	فراوانی تجمعی
دولتی		
خصوصی		
جمع		

با توجه به نتایج تحقیقات در جدول ۴-۵ بیشتر پاسخگویان ، در بخش دولتی مشغول به کار هستند. محل کار

محل کار	درصد فراوانی	فراوانی تجمعی
سازمان دولتی		
بخش خصوصی		
سازمانهای دیگر		
جمع		

با توجه به نتایج تحقیقات در جدول ۴-۶ بیشتر پاسخگویان در سازمانهای دولتی مشغول به کار هستند
مهارتهای مورد نیاز برای تربیت فارغ التحصیلان کارآمد و توانا، نظام آموزش عالی کشاورزی :

مهارتهای مورد نیاز برای تربیت فارغ التحصیلان از دیدگاه کارشناسان جهاد کشاورزی و فارغ التحصیلان رشته کشاورزی استان زنجان با استفاده از ۱۹ گویه که از نتایج فصل دوم استخراج شده ، مورد سنجش قرار گرفته است . برای سنجش این متغیرها از طیف لیکرت ۵ سطحی استفاده شده است . نتایج تحلیل پاسخها به طور خلاصه در جدول ۴-۴ آورده شده است. همانطور که در جدول ۴-۴ مشاهده می شود از دیدگاه کارشناسان جهاد و فارغ التحصیلان کشاورزی در استان زنجان ، بیشترین مهارتهای مورد نیاز فارغ التحصیلان مهارتهای عملی کشاورزی و کسب دانش کاربردی تخصصی مرتبط با رشته تحصیلی ، می باشد و کمترین آن مهارتهای انتقادی است .

مهارتها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
مهارتهای عملی کشاورزی			
کسب دانش کاربردی تخصصی مرتبط با رشته تحصیلی			
آشنایی با نوآوریهای بخش کشاورزی			
ایجاد اعتماد به نفس در فارغ التحصیلان کشاورزی			
برقراری روابط اجتماعی			

خلاقیت

مهارت استفاده از منابع اطلاعاتی

برانگیختن وجدان کاری

آشنایی با فناوریهای نوین مثل T و...

نظم و انضباط کاری (آشنایی با مقررات و قوانین اداری)

مهارتهای ارتباطی

گردآوری و تحلیل اطلاعات

مهارتهای تصمیم گیری

آموزش کار گروهی

کسب توانمندیهای مدیریتی

افزایش قدرت ریسک پذیری

توجه به پرورش شخصیت افراد

مهارت در نوشتن نامه و گزارش اموراگرایی

مهارتهای انتقادگری

میزان استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی در هر یک از رشته های کشاورزی

میزان استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی در هر یک از رشته های کشاورزی از دیدگاه کارشناسان جهاد کشاورزی و فارغ التحصیلان کشاورزی استان زنجان ، با استفاده از ۱۵ گویه که از نتایج فصل دوم استخراج شده بود، مورد سنجش قرار گرفت. برای سنجش این متغیرها از طیف لیکرت ۵ سطحی استفاده شد. نتایج تحلیل پاسخها به طور خلاصه در جدول ۴-۵ آورده شده است

رشته ها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
گیاهپزشکی			
علوم دامی			
زراعت			
باغبانی			
رشته آبیاری			
اصلاح نباتات			
صنایع غذایی			
زنبورداری			
ماشین الات کشاورزی			
خاکشناسی			
ترویج و آموزش کشاورزی			
اقتصاد کشاورزی			

همانطور که در جدول ۴-۵ مشاهده می شود از دیدگاه کارشناسان جهاد کشاورزی و فارغ التحصیلان کشاورزی استان زنجان بیشترین استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی در رشته گیاهپزشکی و در درجه دوم رشته علوم دامی است و کمترین رشته مربوط به رشته مرتع و آبخیزداری است.

عوامل موثر در استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی

عوامل موثر در استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی از دیدگاه کارشناسان جهاد کشاورزی و فارغ التحصیلان کشاورزی در استان زنجان، با استفاده از ۱۳ گویه که از نتایج فصل دوم استخراج شده بود، مورد سنجش قرار گرفت. برای سنجش این متغیرها از طیف لیکرت ۵ سطحی استفاده شد. نتایج تحلیل پاسخها به طور خلاصه در جدول ۴-۶ آورده شده است.

عوامل	میانگین انحراف ضریب تغییرات
تطابق آموخته های دانشگاهی با نیازهای جامعه قابل قبول بودن کیفیت علمی دانش آموختگان کشاورزی تجربه توجه به افزایش کیفیت پذیرش دانشجو به جای توجه به کمیت شناخت کافی از نیازهای بخش خصوصی	
داشتن سرمایه و امکانات مالی فارغ التحصیلان آگاهی کارفرمایان از ضرورت استفاده از یافته های دانشگاهی ارتباط بین بخشهای اجرایی و خصوصی با دانشگاهها داشتن معرف و رابطه (پارتی) عدم تمایل دانش آموختگان به انجام کار عملی و میدانی امکانات آموزشی موجود در دانشگاهها	
جنسیت	
معدل تحصیلی	

همانطور که در جدول ۴-۶ مشاهده می شود از دیدگاه کارشناسان جهاد و فارغ التحصیلان کشاورزی استان زنجان، مهمترین عامل موثر در استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی، تطابق آموخته های دانشگاهی با نیازهای جامعه می باشد. و کمترین آن مربوط به معدل تحصیلی فارغ التحصیلان می باشد.

راهکارهای موثر در بهبود استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی

راهکارهای موثر در بهبود استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی از دیدگاه کارشناسان جهاد کشاورزی و فارغ التحصیلان کشاورزی در استان زنجان، با استفاده از ۱۳ گویه که از نتایج فصل دوم استخراج شده بود، مورد سنجش قرار گرفت. برای سنجش این متغیرها از طیف لیکرت ۵ سطحی استفاده شد. نتایج تحلیل پاسخها به طور خلاصه در جدول ۴-۷ آورده شده است.

راهکارها	میانگین انحراف ضریب تغییرات
هدفمند کردن نظام پذیرش دانشجو با نیازهای جامعه بهبود شرایط کارآفرینی در بین دانشجویان تعیین محتوای درسی و پروژه دانشجویی طبق نیاز جامعه و علائق دانشجو	
کاربردی و عملی تر کردن دوره های آموزشی ایجاد فرصتهای لازم برای دوره های کارآموزی و کارورزی در روستا	

بهبود امکانات آموزشی
آشنایی دانشجویان با زمینه های شغلی در آینده
همه‌انگهی فعالیتهای آموزشی دانشگاه با فعالیتهای بخش
خصوصی
ایجاد آمادگی و مهارتهای لازم برای دانشجویان برای
شروع کار
توجه به ایجاد انگیزه بیشتر در بین دانشجویان کشاورزی
نسبت به رشته خود
اصلاح برنامه آموزشی

اصلاح در معیارهای پذیرش دانشجو برای بخش کشاورزی

همانطور که در جدول ۴-۷ مشاهده می شود از دیدگاه کارشناسان جهاد و فارغ التحصیلان کشاورزی استان زنجان، مهمترین راهکارهای موثر در استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی، هدفمند کردن نظام پذیرش دانشجو با نیازهای جامعه، می باشد. و کمترین آن مربوط به دخالت بخش خصوصی در برنامه ریزی آموزشی برای دانشجویان، می باشد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

- با توجه به نتایج این تحقیق می توان ادعا کرد که:
- ۱- با توجه به نتایج تحقیقات به منظور کسب مهارتهای عملی کشاورزی راهکار مناسب توجه و اهمیت بیشتر به کارورزی و کارآموزی دانشجویان می باشد.
 - ۲- رعایت تناسب جنسیتی در جذب دانشجو در نظام آموزش عالی
 - ۳- از میان عوامل موثر بر استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی، اولویت اول مربوط به تطابق آموخته های دانشگاهی با نیاز جامعه می باشد. که این امر از طریق بازنگری محتوای برنامه درسی دانشگاهی و سازماندهی مجدد ارتباط دانشگاه ها با صنعت و سایر بخش ها می باشد.
 - ۴- توجه به افزایش کیفیت پذیرش دانشجو به جای توجه به کمیت می تواند عامل مهمی در کاهش مسئله بیکاری فارغ التحصیلان می باشد. زیرا در سیستم دانشگاهی حاضر، بین دانشگاه های دولتی و غیر دولتی رقابت بر سر پذیرش دانشجو می باشد.
 - ۵- ایجاد دوره هایی به منظور آشنایی دانشجویان با نوآوریهای نوین در بخش کشاورزی
 - ۶- بهبود شرایط کارآفرینی در بین دانشجویان از راهکارهای موثر در استقبال بخش خصوصی از فارغ التحصیلان کشاورزی می باشد. زیرا با توجه به اینکه فارغ التحصیلان کشاورزی از قدرت ریسک پذیری پایینی برخوردارند ایجاد این شرایط می تواند به بهبود این وضعیت کمک کند

منابع و ماخذ:

- ۱- بهرامی، ف. (۱۳۸۵). مجله جهاد، ۲۷۲، ص ۶۷
- ۲- پزشکی راد، غ؛ ح، محتشم و س، فعلی. (۱۳۸۶). ارزیابی کیفیت رشته ترویج و آموزش کشاورزی از دیدگاه دانش آموختگان دانشگاه تربیت مدرس. مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۳(۱).

- ۳- پزشکی راد، غ؛ م، چپذیری و م، محمدزاده نصرآبادی. (بی تاریخ). وضعیت اشتغال موفقیت شغلی دانش
 آموختگان آموزش های عالی علمی - کاربردی در بخش کشاورزی
- ۴- حاجی میررحیمی، د و م، حسینی. (۱۳۸۱). تدوین الگوی قابلیت های حرفه ای آموزشگران مراکز و موسسات
 آموزش عالی کشاورزی. *مجله اقتصاد کشاورزی و توسعه*، ۱۰ (۳۷).
- ۵- حجازی، ی؛ ع؛ بازرگان؛ ح، موحد محمدی و م، برادران. (۱۳۷۹). سازه های موثر بر ارزیابی درون نظام
 آموزش عالی کشاورزی مطالعه موردی گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران. *مجله علوم کشاورزی*
 ایران، ۳۱ (۴).
- ۶- زمانی، غ. (۱۳۸۰). برآورد نیاز بخش عمومی به نیروی متخصص کشاورزی تا سال ۱۳۸۰. *مجله اقتصاد*
 کشاورزی و توسعه، (۳۵)، سال نهم
- ۷- زمانی، غ و م، باقر لاری. (۱۳۸۳). وضعیت اشتغال از دیدگاه دانش آموختگان کشاورزی جویای کار. *نشریه*
علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۲ (۲).
- ۸- زمانی، غ و ح، آزادی. (۱۳۸۱). انتخاب آگاهانه و تحصیل در رشته کشاورزی. *مجله علوم اجتماعی و انسانی*
 دانشگاه شیراز، ۱۸ (۲).
- ۹- شارع پور، م و ص، صالحی و م، فاضلی. (۱۳۸۰). بررسی میزان شایستگی کانونی در میان دانشجویان نامه
 علوم اجتماعی، (۱۸)، ۶۳-۸۸.
- ۱۰- شریعت زاده، م و م، چپذیری و ا، نوروزی. (۱۳۸۶). بررسی و مقایسه نظرات خبرگان - مجریان و فارغ
 التحصیلان نظام آموزش متوسطه کشاورزی پیرامون توقعات بازار کار به منظور ارتقا بهره وری فارغ
 التحصیلان در ایران. *مجله علمی - پژوهشی کشاورزی*، سال دوم، (۱).
- ۱۱- شکری. (۱۳۸۴). بررسی میزان جذب و ماندگاری فارغ التحصیلان کشاورزی دریافت کننده ی وام اشتغال
 زراعت و باغداری و دامداری در بازار کار، *دانشگاه آزاد اسلامی*.
- ۱۲- عربی، ق و م، شاه ولی. (۱۳۸۰). ایجاد دانش سازگاری در دانشجویان مقطع کارشناسی ترویج آموزش
 کشاورزی برای چالش با تحولات. *مجله اقتصاد و توسعه کشاورزی*.
- ۱۳- عزیزی، ن. (۱۳۸۳). اشتغال و آموزش عالی: راهبردهای آموزش عالی با نیازهای بازار کار.
- ۱۴- کریمی دهکردی، ب. (بی تاریخ). رابطه بین تحصیلات و بهره وری کار. *فصلنامه مدیریت دولتی*، (۳۰-
 ۲۹)، ص ۷۹.
- ۱۵- محمدی دینالی، م و م. ح، فولادی. (۱۳۸۰). بررسی وضعیت دانش آموختگان رشته های کشاورزی. *مجله*
اقتصاد و توسعه. سال نهم، (۳۴).

**Examining the extent of job opportunities provided by
private sector
to agricultural graduates:
agricultural experts' and graduates' perceptions in Zanjan
province**

F. Ghasemi and J. Yaghoubi

Abstract

Over the past years, increased number of universities and graduates have caused severe crisis in labor market for employment generation by public sector. Among undergraduates who stay idle, the greatest rate belongs to agricultural graduates. Nowadays, public sector is creating the

least employment opportunities and gradually gets worse, whereas the private sector increasingly provides wider chances in this concern. This research focuses on examining the extent of opportunities generated by private firms for agricultural graduates. To this end, about 50 questionnaires were taken into account, equally distributed among experts of Agricultural Office and graduates in Zanzan province. Data were supplied by the questionnaires containing Likert spectrum and analyzed by SPSS. Findings show that experts/graduates believed that Plants Breeding is the key private profession that absorbs most graduates followed by Animal Science as the second job opportunity, whereas Range and Watershed Management were the lowest jobs provided by private sector. The study comes to end by proposing few suggestions for improving job opportunities generated by private firms for graduates in Zanzan province.

Key words: Privatization, Agricultural extension, Unemployment, Agricultural graduates